

Aan: Heer Minister voor Antilliaanse en Arubaanse Zaken
T.a.v. de heer T. de Graaf
Den Haag, Nederland

Bonaire, 27 Augustus 2004.

Geachte Heer de Graaf,

Reden van dit schrijven is dat ondergetekenden zich ernstige zorgen maken m.b.t. het komende referendum te houden op 10 September 2004 alhier te Bonaire.

Zoals U wellicht bekend, is de politieke bestuurspartij (UPB), welke tevens bestuursverantwoordelijkheid draagt op Bonaire, een felle voorstaander van de optie B, namelijk een directe band met Nederland, los van de Antillen.

Dit is hun volste recht en daarover is ook geen discussie mogelijk.

Wat ondergetekenden wel zorgen baart is dat volgens deze bestuurspartij

Uw Ministerie kennelijk een aantal toezeggingen gedaan heeft, welke deze partij verwoord heeft in bijgaand infoblad. Het betreft o.a. toezeggingen welke het volgende inhouden in geval de bonaireaanse bevolking zich in meerderheid zou uitspreken voor optie B.

- a. Samen met Nederland zal het ouderdomspensioen substantieel verhoogd worden op Bonaire en wel mogelijk tot driemaal de huidige uitkering.
- b. Het minimumloon op Bonaire zal met behulp van Nederland op zijn minst verdubbeld worden t.a.v. het huidige minimumloon op Bonaire(Antillen).
- c. Nederland zou bereid zijn de uitstaande schuld van het Eilandgebied Bonaire aan het Algemeen Pensioenfonds van de Nederlandse Antillen te herfinancieren.
- d. In samenwerking met Nederland zal een huursubsidieregeling van kracht worden op Bonaire.
- e. Met behulp van Nederland zullen de bonaireaanse kunukuboeren in aanmerking komen voor subsidie.
- f. Met de hulp van Nederland zal Bonaire in staat zijn haar aandeel in de nationale schuld van de Nederlandse Antillen terug te betalen bij haar afscheiding van de Nederlandse Antillen en het aangaan van een directe band met Nederland..

U zult met ondergetekenden de mening kunnen delen dat deze informatie verspreid onder de bonaireaanse bevolking van enorme invloed kan zijn op de uitslag van het referendum en het stemgedrag van de lokale bevolking. Zéér zeker, indien deze beweringen op waarheid berusten.

Redenen waarom ondergetekenden U beleefd verzoeken bovenstaande stellingen te bevestigen, als zijnde toezeggingen gedaan door Uw Ministerie aan het Bonaireaanse Bestuurscollege, c.q. aan de politieke partij UPB of aan een of andere politieke leider van de UPB.

Gezien de urgentie van ons verzoek, hopen wij op een spoedige reactie Uwerzijds, indien mogelijk binnen een week na ontvangst van ons schrijven, in ieder geval ruim voor de dag van het referendum.

Met dank voor Uw welwillende medewerking, verblijven wij

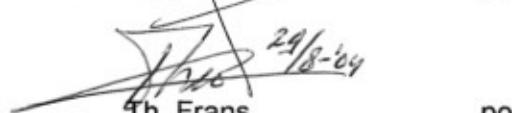
J.E. Abraham

politieke leider Democratische Partij Bonaire

N.C. Willem

politieke leider Partido Boneriano Sosial

Th. Frans

politieke leider Partido Obrero Nobo

c.c. Gouverneur van de Nederlandse Antillen
Staten van de Nederlandse Antillen
Eilandsraad van Bonaire
Minister President van de Nederlandse Antillen
Minister President van Nederland
Minister belast met Constitutionele Zaken.
Voorzitter van de vaste commissie voor Antilliaanse/Arubaanse Zaken.

REFERENDEM BONAIRE

10 sèptèmber 2004

Punto di salida di tantu opshon B komo opshon C ta ku:

BONEIRU LO SALI FOR DI ANTIA

Sali for di Antia ta nifiká ku Boneiru mes ta bira responsabel pa tur tarea di gobièrnu sentral. E tareanan aki ta hopi i kostoso. Boneiru no tin mesun forsa ku Aruba tabatin na año 1986. Ta p'esei e solushon ku a sali bon pa Aruba lo no sali bon pa Boneiru. No ta intenshon pa sali for di Antia anto kai den kandela. Ta p'esei nos lo azeptá i sigurá nos outonomia kompleto, pero lo ehekutá e tareanan di gobièrnu sentral huntu ku Hulanda. Koperashon estrecho ku Hulanda lo sigurá nos futuro. Loke Boneiru no por hasi su so, nos lo hasi huntu ku Hulanda. Esaki, sin embargo, lo tuma lugá dentro di nos outonomia i mas tantu bou di nos propio responsabilidat (modelo federal). Pa evitá ku un influho demasiado grandi i rápido di Hulandesnan Europeo lo destabilisá nos komunitat, lo introdusi medida protektor.

Aki bou algun ehèmpel di e diferensha entre opshon B ku C

	B	C
Outonomia	Tur loke Boneiru mes por hasi na un manera <u>responsabel</u> , Boneiru mes lo hasi. Lokual Boneiru no por hasi su so, Boneiru lo hasi huntu ku Hulanda.	Meskos ku Aruba, Boneiru tin ku tuma kargo di <u>tur</u> tarea di gobièrnu sentral, sin wak si eseí ta responsabel sí òf no. Boneiru no tin mesun forsa ku Aruba.
Penshon di behes AOV	Boneiru su so no tin e forsa finansiero pa sigui paga penshon di behes kompleto, pero huntu ku Hulanda nos por asta <u>hisa</u> AOV. Hulanda su AOV ta mas ku 3 bieha esun di Antia. Koperashon integral ku Hulanda lo	Meskos ku Aruba, Boneiru su so tin ku karga responsabilidat kompleto pa paga penshon di behes. Ya kaba esaki ta un problema pa Antia. Boneiru su so no por garantisá nos grandinan un penshon di behes na drechi. Ta p'sei

	<p><u>resultá den un ouemento supstancial di nos AOV.</u></p>	<p><u>opshon C no fa kumbini nos grandinan.</u></p>
<h2>Sueldo mínimo</h2>	<p>B</p> <p>Boneiru su ekonomia awor no por karga un sueldo mínimo na drechi. Pero huntu ku Hulanda nos por dreech' é. Anto e ora ei ta bira posibel pa asta <i>hijsa</i> nos sueldo mínimo. Sueldo mínimo di Hulanda ta kasi 3 bisha esun di Antia. Ku tempu nos mester por sikiera dobla esun di nos. Boneiru tin un debe grandi ku APNA dor ku durante último añanan Boneiru no por a paga su primanau na APNA. Pa e motibu aki APNA ya kaba a pone beslag riba propiedat di gobiérnu. Boneiru su so no por sali for di e problema aki, pero huntu ku Hulanda nos por refinansiá nos debe ku APNA. Asina so nos por garantisá ku penshonadonan lo por sigui risibi nan penshon kompleto.</p>	<p>C</p> <p>Boneiru mes tin ku drecha su ekonomia pa purba karga un sueldo mínimo ua drechi. Durante 50 año Antia a purba esaki i <u>no</u> a logra. Ta hopi difisil pa Boneiru su so por logra esaki. Ta p'esei opshon C t'e opshon di un sueldo mínimo di f. 1.000,- pa luna. Saka bo sòm.</p> <p>Boneiru mes tin ku buska solushon pa paga su debe na APNA, sin ekonomia, i sin sén. Ta p'esei opshon C t'e opshon di <u>bahada</u> di penshonnán di gobiérnu pa asina krea fondo pa paga APNA su primanau atrasá. Vota C, anto e riesgo ta grandi ku lo bo pèrdè parti di bo penshon. Opshon C sigur no ta kumbini penshonadonan di gobiérnu, ni amtenaran den 'vaste pensioen-gerechtigde dienst'.</p> <p>'Huursubsidie' ta un palabra ku durante 50 año largu gobiérnu di Antia asta tabatin miedu di usa. Kon Boneiru mes por introdusi un sistema asina anto? Aruba tampoko no a logra esaki.</p>
<h2>Penshon di APNA</h2>	<p>Huursubsidie</p> <p>Boneiru su so no tin e forsa finansiero pa introdusi un sistema di huursubsidie. Pero esaki por bira realidat na Boneiru tambe, basta nos kopera-shon ku Hulanda ta korekto. Ku tempu nos por logra esaki!</p>	<p>Ya kaba Antia no tin suficiente sén pa paga buki pa usa na nos skolnan básiko i avansá. Si Boneiru mes tin ku tuma kargo di e tarea aki, kon nos ta bai drecha e situashon deplorabel aki? No por. Ta p'esei opshon C t'e opshon di <u>menos</u> sén pa edukashon</p>
<h2>Edukashon</h2>	<p>Bonru kier ofresé nos hobennan edukashon na nivel <i>Europeo</i>. Pa logra eseí mester invertí hopi sén den edukashon. Boneiru no tin suficiente forsa finansiero pa finaosiá un bon sistema edukashonal. Pero huntu ku Hulanda nos por bisa nos</p>	

edukashon te na nivel
Hulandes.

i mas atraso pa nos pueblo.

Salubridat público

Polis

Moneda

Subsidio pa kunukero- i piskadónan

B

Pa drecha i amplia servisio di nos hospital nos mester di hopi sén, lokual Boneiru no tin. Pa motibu di falta di sén ya kaba gobièrnu tin biaha ta obligá di nenga yuda, ora un hende mester bai operá den eksterior. Pero huntu ku Hulanda nos por drecha nos hospital i perkurá ku tur heude semper lo haña tratamientu médiiko adekuá.

Boneiru no tin suficiente sén, hende i konosementu pa lanta su propio kuerpo polisial. Ya nos tin mas ku suficiente problema ku kriminalidat kaba. Pa lanta un kuerpo polisial ku ta kapas pa kombatí kriminalidat efektivamente ta nesesario pa basi esaki huntu ku Hulanda. Asina so nos por evitá ku kriminalidat lo sali for di man manera na Kòrsou.

Boneiru ta muchu chikitu i no tin suficiente hende pa por lanta su propio Banco Sentral i introdusi su propio moneda. Mundu no ta wardando pa Boneiru bin ku su florin Boneriano. Ta p'esei nos lo skohe sea Euro óf dòlar Merikano. Laga nos ta realistiko.

Na Hulanda agrikultor- i piskadónan ta bini na remarke pa varios tipo di supsidio. Komo parti integral di Hulanda nos por buska manera pa Boneiru tambe por duna supsidio

C

Meskos ku Aruba, Boneiru mes tin ku karga responsabilidat kompleto pa mantené salubridat público na nivel. Mirando ku ya kaba nos no tin suficiente sén pa garantisá un kuido médiiko na nivel, opshon C ta nifiká ku nivel di nos salubridat público lo bai atras. Ta p'esei opshon C t'e opshon di sufrimentu.

Meskos ku Aruba, Boneiru tin ku lanta su propio kuerpo polisial i finanzié ku su propio fondonan. Ya kaba kriminalidat a bira un problema grandi na Boneiru. Ta mas kla ku di dia, ku un kuerpo polisial mal pagá i mal ekipá no por kombatí kriminalidat efektivamente. Ta p'esci nos ta kere ku opshon C lo kondusí na intrankilidat i mas kriminalidat.

Meskos ku Aruba, Boneiru mester lanta su propio Banco Sentral i introdusi su propio florin Boneriano. Figurá bo yega na Merka òf Venezuela anto pidi ayanan si nan ta tuma óf kambia florin Boneriano. Bo ta kere ku nan lo tuma bo na serio? Esaki ta un fantasma.

Boneiru lo ta responsabel pa agrikultura i peskeria. Supsidio ya kaba ta kasi nada aworaki, korda si Boneiru mester asumi tur tarea di gobièrnu sentral. Lubidá supsidio numa!

	na kunukero- i piskadónan.	
Supsidio pa WEB	B Konstantemente tin problema ku suministro di elektrisidat. Mester di sén pa drecha nos plantanan di elektrisidat. Boneiru no tin. Ku <u>supsidio</u> di Hulauda esaki ta bira posibel. Sali di Antia ta enserá ku nos mester parti tur bienes ku Kòrsou i Islariba. Esaki ta nifiká tambe ku Boneiru lo haña obligashon di paga parti di e debe nashonal di Antia. Kuantu presis Boneiru mester bai paga no ta konosi ainda. Banko Sentral a menshoná un suma di 500 milion florin pa Sint Maarten. Boneiru su so no por solushouá e problema aki. Pa esaki tambe ayudo integral di Hulanda ta nesesario. Opshon B t'e opshon di <u>integrashon</u> den Hulanda i di oportunidad Europeo! Esaki t'e opshon di un futuro sigur!	C Boneiru lo bini na remarke pa risibí mesun ayudo di desaroyo ku Aruba ta haña di Hulanda i ku Boneiru tambe ta haña aworaki via di Kòrsou. Nos tur sa ku esaki ta laga hopi di deseá! Kon esnan ku ta favoresé opshon C por pretendé ku Boneiru mes por solushoná e problema aki, nos no sa. Tin hende ku ta perde bista di realidat pa motibu di ideología. E debe nashonal di Antia ta un realidat duru di 4600 milion florin (4.6 miyar!). Ora Boneiru ta sali for di Antia, Boneiru ta haña su parti di e debe aki pa paga. Entre otro pa e motibu aki nos ta haña opshon C hopi peligroso.
Integrashon òf isolashon?		Opshon C t'e opshon di <u>isolashon</u> di Hulanda i di Antia! Esaki t'e opshon di irresponsabilidat i fantasia!

VOTA:**OPSHON 'B'
di BONEIRU i
di BERDAT!****OPSHON 'C' di
CATÁSTROFE i
CALAMIDAT!**